

Brandos egzaminų sklaida šalies apskrityse ir keltos mokyklų direktorių ir savivaldybių vedėjų ir specialistų problemos

Švietimo ir mokslo ministerija kartu su apskričių viršininko administracija organizavo mokytojams, mokyklų direktoriams, savivaldybių švietimo vadovams pasitarimus dėl brandos egzaminų vykdymo ir organizavimo 2010 metais. Įvyko 10 vizitų apskrityse: 2009 m. spalio 20 d. Panevėžio; 2009 m. spalio 22 d. Šiaulių; 2009 m. spalio 26 d. Telšių; 2009 m. spalio 27 d. Klaipėdos; 2009 m. spalio 28 d. Tauragės; 2009 m. spalio 29 d. Marijampolės; 2009 m. lapkričio 3 d. Alytaus; 2009 m. lapkričio 4 d. Vilniaus; 2009 m. lapkričio 5 d. Utenos ir 2009 m. lapkričio 6 d. Kauno.

Į problemas atsižvelgta:

Pateikti klausimai	Atsakymai	Kita informacija
Istorijos brandos egzaminą tvarkaraštyje kelti aukščiau	Istorijos valstybinis brandos egzaminas, atsižvelgus į siūlymą, perkeltas į birželio 4 d.	Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai einanti direktoriaus pareigas, Teresė Blaževičienė, el. p. centras@nec.lt
Organizuoti vertintojų mokymus arčiau mokytojų gyvenamosios vietos, nes direktoriai nenori išleisti, pvz., iš Mažeikių, dėl didelių komandiruočių išlaidų.	Naujų BE vertintojų mokymai nuo 2010 metų planuojami vykdyti arčiau mokytojų gyvenamosios vietos (Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje).	Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai einanti direktoriaus pareigas, Teresė Blaževičienė, el. p. centras@nec.lt
Direktoriai ir savivaldybės siūlo didžiųjų egzaminų nevykdyti pirmadieniais, juos nukelti bent į antradienius	Atsižvelgus į siūlymus pakeista; matematikos valstybinis brandos egzaminas perkeltas iš pirmadienio į antradienį, istorijos valstybinis egzaminas perkeltas iš pirmadienio į penktadienį.	Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai einanti direktoriaus pareigas, Teresė Blaževičienė, el. p. centras@nec.lt
Birštone yra 1 vidurinį išsilavinimą teikianti mokykla. Kaip organizuoti egzaminus mokiniams, pasirinkusiems mokyklinį egzaminą? Ar reikės vežti į kitą savivaldybę?	Jei savivaldybėje bus tik vienas dalyko mokyklinio brandos egzamino centras, jį laikys ir mažas mokinių skaičius.	Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai einanti direktoriaus pareigas, Teresė Blaževičienė, el. p. centras@nec.lt

Problemos svarstomos ir bus priimti švietimo ir mokslo ministro įsakymai ar kiti teisės aktai:

Pateikti klausimai	Atsakymai	Kita informacija
Tvarkoje numatyti vykdytojus skirti iš tos pačios mokyklos, nes Rietave yra tik dvi pagrindinės ir 1 vidurinė mokyklos, kainuoja vykdytojų atvykimas	Svarstoma galimybė į Brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarką įrašyti šią nuostatą, jei yra tik viena mokykla.	Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai einanti direktoriaus pareigas, Teresė Blaževičienė, el. p. centras@nec.lt
Dėl interneto paslaugų, gal galima įdėti į MK	2010 m. mokinio krepšelio metodikoje planuojama skirti 20 Lt/ mokiniui/ metams. Jomis bus galima apmokėti už interneto paslaugas.	Bendrojo ugdymo departamento direktorius Arūnas Pliksnys, el. p. arunas.pliksnys@smm.lt
Užtikrinti efektyvų sistemas KELTS veikimą, pateikiant laiku ir teisingas BE vertinimo instrukcijas	Tam, kad KELTS sistemai veiktų, siekiama atnaujinti ne tik programinę, bet ir techninę įrangą. Vienu metu jungtis prie KELTO visos mokyklos negali, tad ketinama siūlyti jungtis pagal grafiką.	Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai einanti direktoriaus pareigas, Teresė Blaževičienė, el. p. centras@nec.lt
Vilniaus miesto mokyklų direktoriai mano, kad brandos egzaminai turi vykti klasėse, o ne salėse	Darbo grupė, nagrinėjanti Tvarkos aprašą, svarstė abi galimybes. Kadangi nuomonės skyrėsi, buvo balsuojama. Sutarta, kad liks praėjusių metų nuostata pateikta ministrui spręsti.	Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai einanti direktoriaus pareigas, Teresė Blaževičienė, el. p. centras@nec.lt
Birštone yra 1 vidurinių išsilavinimą teikianti mokykla. Kaip organizuoti egzaminus mokiniams, pasirinkusiems mokyklinį egzaminą? Ar reikės vežti į kitą savivaldybę?	Darbo grupė, nagrinėjanti Tvarkos aprašą, svarstys leisti laikyti ir mažam mokinių skaičiui, jei savivaldybėje bus tik vienas dalyko mokyklinio brandos egzamino centras.	Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai einanti direktoriaus pareigas, Teresė Blaževičienė, el. p. centras@nec.lt

Informacija/atsakymai į klausimus:

Pateikti klausimai	Atsakymai	Kita informacija
<p>Rajoninės olimpiados galėtų vykti ne penktadieniais ir ne darbo dienomis. 2010 metų sausio–vasario mėn. labai bus trukdoma mokyklų darbui (šiemet bus pateikiamos centralizuotos užduotys). Dėl sunkios finansinės padėties šalies olimpiadas reikėtų trumpinti (ne 2–3 dienas), gal užtektų vienos dienos. Savivaldybės negalės išleisti asmenų 2–3 dienoms.</p>	<p>Penktadieniai buvo pasirinkti mokytojų pageidavimu, nes be papildomo apmokėjimo nenorima dirbti poilsio dienomis. Kadangi užduotys rengiamos centralizuotai, rajoninės olimpiados pagal tas užduotis turėtų būti organizuojamos vienu metu. Rajono metodinės-dalykinės tarybos (rateliai) gali nesinaudoti parengtomis užduotimis, o pasirengti savas ir olimpiadas organizuoti joms tinkamu laiku. Olimpiadų laikas jau sutrumpintas, siūloma atvykti į olimpiadą tą pačią dieną, kai atliekamos užduotys. Tačiau paliekama galimybė iš toliau atvykstantiems pernaktuoti.</p>	<p>Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyriausioji specialistė Marytė Skakauskienė, tel. (8 5) 2 191 149, el. p. maryte.skakauskie ne@smm.lt</p>
<p>Kaip brandos praėjusių mokslo metų abiturientai atestata gaus, neišlaikę trečio egzamino?</p>	<p>Pažymėjimų ir brandos atestatų išdavimo tvarkos aprašo pakeitimai 2010 metams dar nėra patvirtinti. Atkreipiame dėmesį, kad brandos atestatas išduodamas asmeniui, įgijusiam vidurinį išsilavinimą (baigusiam vidurinio ugdymo programą ir išlaikiusiam nustatytą skaičių egzaminų). Numatyta, kad 2010 metais mokiniai ir buvę mokiniai brandos atestatui gauti privalės išlaikyti lietuvių kalbos (gimtosios ar valstybinės) ir dar bent vieną pasirenkamąjį brandos egzaminą. Taigi, jei buvęs mokinys 2009 metais yra išlaikęs lietuvių kalbos egzaminą ir dar vieną pasirenkamąjį, galima tikėti, kad brandos atestata 2010 metais jis gaus.</p>	<p>Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyresnioji specialistė Loreta Graželienė, tel. (8 5) 2 191 250, el. p. loreta.grazeliene@smm.lt</p>
<p>Dėl apmokėjimo už lietuvių kalbos valstybinio egzamino rašymo</p>	<p>Dalis lėšų brandos egzaminams – mokykliniams brandos egzaminams vykdyti ir vertinti (ir pakartotinei jų sesijai), valstybiniams egzaminams</p>	<p>Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyriausioji specialistė Nida</p>

<p>dali</p>	<p>administruoti, lietuvių gimtosios kalbos valstybinio egzamino rašymo daliai vertinti 2009 metais į mokinio krepšelį buvo įdėtos numačius 5,84 Lt/metams bendram mokinių skaičiui savivaldybėse (be priešmokyklinio amžiaus vaikų). Kadangi egzaminus laikusių abiturientų skaičius savivaldybėse skyrėsi, galėjo susidaryti lėšų trūkumas. Atsižvelgus į tai, kad savivaldybės šiais metais turi galimybę perskirstyti mokinio krepšelio lėšas (kuris susidaro dėl mokinių mažėjimo), savivaldybė turi galimybę už egzaminus papildomai skirti iš mokinio krepšelio perskirstytų lėšų arba iš savo biudžeto.</p>	<p>Asta Poderienė, tel. (8 5) 2 191 149, el. p. nida.poderiene@smm.lt</p>
<p>Ar tikslinga organizuoti įskaitas, jei įskaitų potėmės skelbiamos iš anksto? Dėl įskaitų nukenčia mokykla, mokiniai, mokytojai, ugdymo procesas (direktorių nuostata: naivu tikėti, kad didelėse mokyklose vykstant įskaitoms normaliai vykdomas ugdymo procesas), o naudos jokios. Kokia įskaitų misija? Kokį svorį turi įskaitų pažymys?</p>	<p>Dėl lietuvių kalbos įskaitos: kalbėjimas, kaip ir kitos lietuvių kalbos mokomojo dalyko sritys, įeina į lietuvių kalbos ugdymo programą. Gebėjimas pristatyti idėjas ir jas argumentuoti yra viena esminių kompetencijų, svarbių kiekvieno žmogaus gyvenime. Kalbėjimas vertinamas diferencijuota įskaita. Įvertinimas įrašomas mokymosi pasiekimus įteisinančiuose dokumentuose.</p> <p>Dėl užsienio kalbos įskaitos teigta, kad kalbinę kompetenciją sudaro keturių kalbinės veiklos sričių – skaitymo, kalbėjimo, rašymo ir klausymo – visuma. Pagal šiuolaikinę kalbų mokymosi kryptį ir patvirtintas bendrąsias programas visi keturi gebėjimai yra vienodai svarbūs ir būtini mokantis kalbos ir bendraujant ja. Kalbėjimas yra vienas reikalingiausių gebėjimų, bet per brandos egzaminą šis gebėjimas nėra tikrinamas, nes nėra galimybių visų kandidatų įvertinti centralizuotu būdu.</p> <p>Užsienio kalbos egzamino centralizuotai tikrinami skaitymo, rašymo ir klausymo gebėjimai. Šiuo metu organizuojama užsienio kalbos įskaita yra ugdymo proceso dalis, kurios metu tikrinamas mokinio gebėjimas reikšti mintis žodžiu ir dalyvauti pokalbyje. Diskutuojant dėl kalbinės</p>	<p>Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyriausioji specialistė Nida Asta Poderienė, tel. (8 5) 2 191 149, el. p. nida.poderiene@smm.lt ir vyriausioji specialistė Irena Raudienė, el. p. irena.raudiene@smm.lt</p>

	<p>kompetencijos įvertinimo, pasirinktas įskaitos modelis, kai vertinama 10 balų skale, kuri leidžia tiksliau įvertinti mokinio pasiekimus ir sieti šią įskaitą su galimybe laikyti kalbos egzaminus. Kalbos įskaitos įvertinimas įrašomas mokymosi pasiekimus įteisinančiuose dokumentuose.</p> <p>Kalbos įskaita yra kalbos sakytinės komunikacijos pasiekimų patikrinimas baigiant programą ir ją būtina išlaikyti, kad būtų leista laikyti atitinkamo dalyko brandos egzaminą.</p>	
Įsivertinimo lapų atsakymus skelbti po egzamino	<p>Tradiciskai mokyklinio brandos egzamino vertinimo instrukcijos skelbiamos po vienos valandos pasibaigus egzaminams, o valstybinių brandos egzaminų – pasibaigus kandidatų darbų vertinimui. Valstybinių brandos egzaminų vertinimo instrukcijos skelbiamos kartu su atitinkamo brandos egzamino skelbiamais rezultatais. Iš karto po brandos egzamino vertinimo instrukcijos projektas neskelbiamas, nes prasidėjus vertinimo procesui ir vertintojams peržiūrėjus dalį kandidatų darbų nenumatyti teisingi atsakymai ar sprendimo būdai papildomai įvedami į vertinimo instrukcijos projektą. Tik papildyta vertinimo instrukcija yra tvirtinama Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus įsakymu.</p>	<p>Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai einanti direktoriaus pareigas, Teresė Blaževičienė, el. p. centras@nec.lt</p>
Apmokėti už egzaminus turi NEC, nes savivaldybės už tą patį darbą mokytojams moka skirtingai	<p>Mokyklinių brandos egzaminų administravimo ir vertinimo bei valstybinių egzaminų administravimo, lietuvių gimt. kalbos valstybinio egzamino rašymo dalies vertinimo funkcijos ir lėšos priklauso savivaldybių administracijoms. Todėl remdamasis apmokėjimo už brandos egzaminus rekomendaciniais įkainiais steigėjas sprendžia dėl konkretaus apmokėjimo.</p>	<p>Bendrojo ugdymo departamento direktorius Arūnas Plikšnys, el. p. arunas.pliksnys@smm.lt</p>
Kaip spręsti tėvų ir abiturientų pageidavimą dėl jų atvežimo į egzaminų centrus, ypač kaimo	<p>Už mokinių pavėžėjimą yra atsakingi mokyklos steigėjai – savivaldybės, todėl jos turėtų ir spręsti. Mokiniais vežioti savivaldybėms skiriama lėšų iš valstybės biudžeto.</p>	<p>Bendrojo ugdymo departamento direktorius Arūnas Plikšnys, el. p. arunas.pliksnys@smm.lt</p>

<p>mokinių? Reikia bent įrašyti Tvarkoje, kas gali kompensuoti šias išlaidas.</p>		
<p>Ar pagrindinių mokyklų mokytojai galės dirbti vertintojais?</p>	<p>Dalyko valstybinio brandos egzamino kandidatų darbų vertinimo komisijos vertintoju gali dirbti specialistas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • turintis pedagoginį išsilavinimą ir atitinkamo dalyko vyresniojo mokytojo ar aukštesnę kvalifikacinę kategoriją, mokslinį laipsnį; • turintis valstybinių brandos egzaminų kandidatų darbų vertinimo patirties; • susipažinęs su vertinamo dalyko egzaminų programa, organizavimo ir vykdymo tvarka; • pirmenybė teikiama mokytojams, dirbantiems bendrojo lavinimo mokyklų 11–12 klasėse (gimnazijų III–IV klasėse). <i>(Valstybinių brandos egzaminų kandidatų darbų vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus 2009-05-21 įsakymu Nr.(1.3.)-VI-56)</i> 	<p>Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai einanti direktoriaus pareigas, Teresė Blaževičienė, el. p. centras@nec.lt</p>
<p>Ar rajonuose išliks bazinės mokyklos?</p>	<p>Taip.</p>	<p>Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai einanti direktoriaus pareigas, Teresė Blaževičienė, el. p. centras@nec.lt</p>
<p>Kandidatams, supažindintiems su Brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašu, pasirašyti tik vieną kartą vidurinio ugdymo dienyno skyriuje „Saugaus elgesio instruktažai“</p>	<p>Kandidatai su Brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašu supažindinami tik vieną kartą. Papildomai prieš egzaminą supažindinama su egzamino vykdymo instrukcija.</p>	<p>Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai einanti direktoriaus pareigas, Teresė Blaževičienė, el. p. centras@nec.lt</p>
<p>Ar gali technologijų egzaminą pasirinkti išoriniai kandidatai?</p>	<p>Mokyklinio technologijų egzamino 2010 m. egzaminų sesijoje išoriniai kandidatai negalės pasirinkti.</p>	<p>Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai einanti</p>

		direktoriaus pareigas, Teresė Blaževičienė, el. p. centras@nec.lt
<p>Už egzaminų darbų vertinimą mokytojams negalima mokėti (anot Kauno m. teisininkų), nes jie gauna atlyginimą. Kauno miestas apmokėjo kaip priedą. Prašo, kad ŠMM išaiškintų, kaip mokytojams mokėti už darbą egz. sesijoje</p>	<p>Vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. ISAK-819 patvirtintu Apmokėjimo už valstybinių brandos egzaminų, išskyrus lietuvių kalbos (gimtosios) valstybinio brandos egzamino teksto rašymo dalį, kandidatų darbų vertinimą tvarkos aprašu, numatoma, kad vertinimo komisijų pirmininkams, vertinimo komisijų pavaduotojams, vyresniesiems vertintojams ir vertintojams, vykdančiams darbo pareigą dalyvauti valstybinių brandos egzaminų vertinimo komisijose, lėšos už atliekamas vertinimo funkcijas ir lėšos, susijusios su komandiruotės išlaidomis, pervedamos į jų pagrindinių darbuotojų (mokyklų) atsiskaitomąsias sąskaitas pagal Nacionalinio egzaminų centro su mokyklomis sudarytas lėšų naudojimo sutartis. Lėšų naudojimo sutarties 3.3 punkte minima, kad institucija, t. y. mokykla, už atliktas vertinimo funkcijas vertinimo komisijų pirmininkams, vertinimo komisijų pirmininkų pavaduotojams, vyresniesiems vertintojams ir vertintojams įsipareigoja išmokėti lėšas vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (Žin., 1993, Nr. 28-655; 1997, Nr. 33-834) 5.2 punktu. <i>(Rengiant Lėšų naudojimo sutartis jos buvo suderintos su ŠMM teisininkais).</i></p> <p><i>Už lietuvių kalbos (gimtosios) valstybinio brandos egzamino teksto rašymo dalies ir mokyklinių brandos egzaminų kandidatų darbų vertinimą, pakartotinės sesijos valstybinių ir mokyklinių brandos egzaminų vykdymą, kandidatų darbų vertinimą ir apeliacijų nagrinėjimą 2009 metais buvo numatyta mokėti iš mokinio krepšelio lėšų, taikant jo naudojimo</i></p>	Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai einanti direktoriaus pareigas, Teresė Blaževičienė, el. p. centras@nec.lt

	<i>metodika (šitais klausimais mokyklas konsultavo ŠMM Ekonomikos skyrius).</i>	
--	---	--
